

Lynkurs i autisme

Her er et lynkurs til deg som arrangerer mestringskurs for pasienter med Asperger syndrom.

TEKST

Vesle Krey

Caroline O. Nerdal

PUBLISERT 17. oktober 2023

EMNER **autisme**

I september publiserte Sönmez et al. en artikkel om Mestringskurs for voksne med Asperger syndrom, med undertittel «psykoedukativt gruppetilbud som gir anledning til å formidle kunnskap om tilstanden». Artikkelen har inspirert oss til å utarbeide følgende lynkurs for forfatterne av artikkelen.

Språkvalg: I artikkelen bruker dere konsekvent begrepet Asperger syndrom, uten at bruken blir forklart. Dere oppgir at det er vanligere å bruke «autismespekterforstyrrelse». The American Psychological Association (APA) har et nyttig arbeidsverktøy for fagpersoner som ønsker et bevisst forhold til egne språkvalg. I punkt 5.4 kan dere lese mer om Identity First Language (IFL) og Person First Language (PFL), og at det er minoriteten selv som bør lyttes til i språkvalg som angår dem. Bonnelo (2022) fant i sin undersøkelse at tre fjerdedeler av autister foretrekker IFL, under fire prosent foretrekker PFL.

Asperger syndrom er en av flere kunstige merkelapper fra autismefeltet, hvor målet er å generalisere oss til homogene grupper, blant annet fordi man tidligere mente at vi ikke var mennesker, psykologisk sett (Watkins, 2021). Mye tyder på at Hans Asperger plagierte en jødisk kvinnelig forskers arbeid i sitt bidrag til autismefeltet under naziregimet i Tyskland (Sukhareva & Ossipowa, 1926; Zeldovich, 2018). Merkelappen er derfor, av åpenbare årsaker, kontroversiell, og av mange autister lite ønsket.

«Vi oppfordrer dere og andre fagfolk til (...) å benytte språket og terminologien autister ber om»

Tips: Vi oppfordrer dere og andre fagfolk til å sette seg inn i APA, og å benytte språket og terminologien autister ber om.

Les flere artikler om autisme.

Nyansering: Artikkelen deres har et ensidig søkelys på utfordringer autister kan oppleve, basert på utdaterte holdninger fra helsevesenet. Dette bærer preg av manglende evne til en nyansert og helhetlig tilnærming. Et eksempel er at dere beskriver behovet vårt for oversikt og forutsigbarhet som noe som er uvanlig dersom man ikke er autist. Dere nevner ikke at sammen med dette behovet kommer et sett med ferdigheter og egenskaper. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til: god evne til strukturering, organisering og planlegging, og ofte utpregede løsningsorienterte tilnærminger. Ved å tilrettelegge for autister i klasserommet, for eksempel, ser man at allistiske (ikke-autistiske) elever også trives bedre.

Brukermedvirkning: Dere skriver at dere har fått tilbakemeldinger om at det er for mye teori på mestringskurset, og at det de opplever som mest nyttig, ikke er det psykoedukative elementet, men å snakke med, og dele erfaringer med, andre autister. Dette kan bety at teorien dere tilbyr, oppleves belastende og feil for deltakerne. Å samarbeide med en forening som for det meste består av allistiske foreldre, fremmer ikke brukermidvirkning.

Vi anbefaler at dere lytter til kritikken som gis, utforsker innholdet i den, samarbeider med faktiske brukerforeninger og arbeider med egne holdninger mot autister.

Det finnes flere autistiske fagpersoner som tilbyr kurs til fagpersoner med oppdatert kunnskap om hva autisme er. Disse har for lengst beveget seg bort fra den medisinske modellen, over til en nevromangfoldsfokusert tilnærming til temaet. Vi befinner oss midt i et paradigmeskifte på dette feltet – og vi anbefaler dere på det sterkeste å ta skrittet inn i nåtid.

Merknad: Tittel på debattinnlegget i papirutgave nr. 11/23 var «Lynkurs i Asperger»

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 60, nummer 11, 2023, side 736-737

TEKST

Vesle Krey, autistisk barnevernspedagog, medgründer i Nevromomentum

Caroline O. Nerdal, pedagog og masterstudent, medgründer i Nevromomentum

+ Vis referanser

- APA 7 (2023). APA Style: Disability. <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/bias-free-language/disability>
- Bonello, C. (2022). The Autistic Not Weird Autism Survey. <https://autisticnotweird.com/autismsurvey/#language>

- Sukhareva, G. E. & Ossipowa, S. W. (1926). Materialien zur erforschung der korrelationen zwischen den typen der begabung und der konstitution. Z. f. d. g. Neur. u. Psych., 100, 489-528. <https://doi.org/10.1007/BF02970937>
- Watkins, T. (2021). Interview with Dr. Ole Ivar Løvaas about Autistic Children (1974).
- <https://just1voice.com/neurodiversity/autism/ole-ivar-lovaas-interview-about-autism/>
- Zeldovich, L. (2018, 7. november). How history forgot the woman who defined autism. Spectrum, Autism research news. <https://www.spectrumnews.org/features/deep-dive/history-forgot-woman-def...>